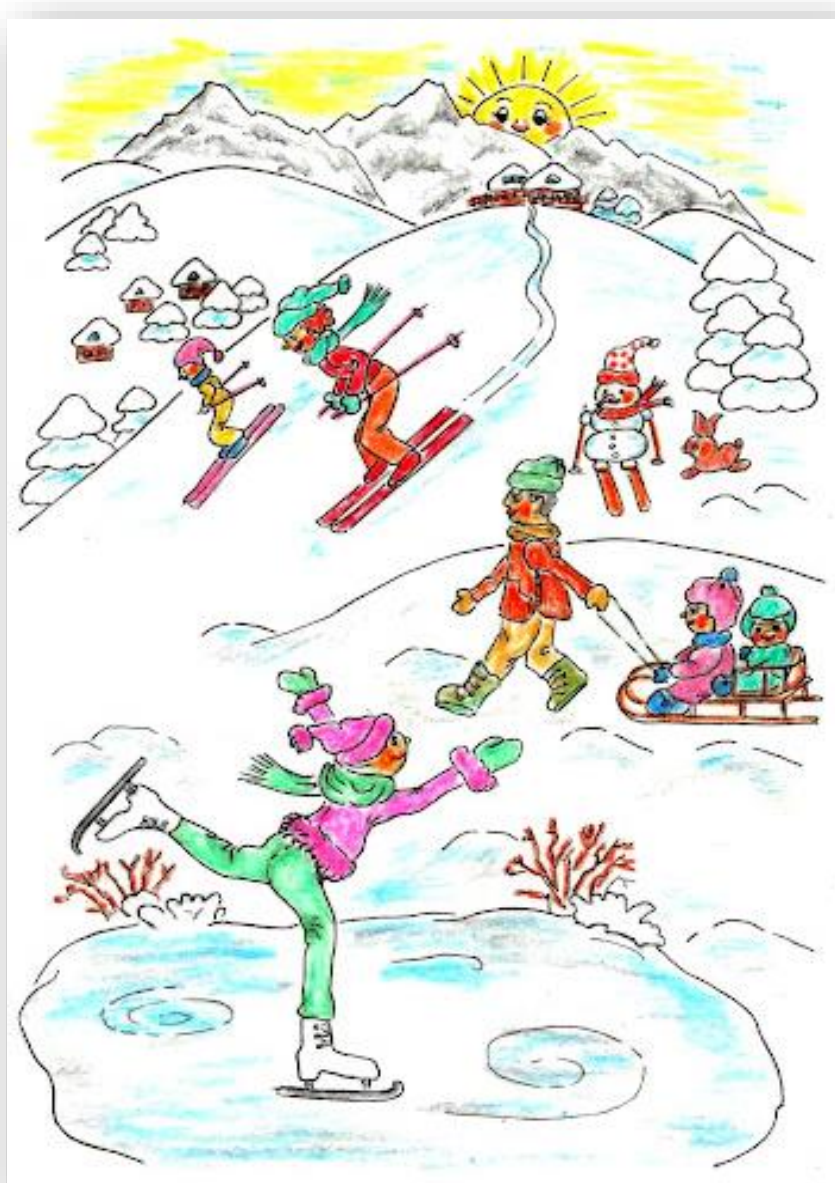

No. 32

Základná škola Sitnianska 32, Banská Bystrica

Ročník: 03
Číslo: 01
Šk. rok: 2021/22

OBSAH

Pár slov na úvod	2
Školské správičky – obzrime sa späť	3
Hurá, hurá je tu zima - redaktorské kresbičky.....	12
Školské a poškolské múzovanie nielen na hodinách literatúry.....	14
Rozhovor s Máriou Antoinettou	20
Zistili sme za Vás pre Vás	23
Precvičte si hlavičky	25
Vedel si o Braillovom písme?	26
Pripomíname si v januári	27
Slovo na záver.....	28

PÁR SLOV NA ÚVOD

Ahojte naši malí, veľkí aj začínajúci čitatelia!

Teší nás, že po dlhšej pauze si môžete opäť prečítať alebo aspoň zalistovať v staronovom školskom časopise. Naše prvé tohtoročné číslo vychádza symbolicky s novým kalendárnym rokom a my veríme, že Vám v ňom budeme prinášať veľa zaujímavých informácií o školských udalostiach, žiackych úspechoch, o dianí na škole. Bude nás tešiť, ak si jednotlivých rubrikách nájdete to „svoje“ – možno svoju prácu, či už vo forme obrázku, básničky, krátkej poviedky, či konkrétneho príspevku.

V tomto čísle Vám ponúkame zaujímavý rozhovor s bývalou významnou panovníčkou Máriou Antoinettou, ponúkame Vám rady, ako sa postarať o zvieratá v zime, pripomenieme si významné pamätné dni, ktoré prináša január. Samozrejme, je toho oveľa viac, preto nás bude tešiť, ak Vás jednotlivé články zaujmú a spestria Vám deň, či už v škole na hodinách čítania u najmenších alebo doma vo voľných chvíľach.

No a keďže Vianoce, čas pokoja, oddychu a rodinnej pohody, sú za nami a nový rok 2022 pred nami, chceme Vám všetkým popriať

*12 mesiacov zdravia,
52 týždňov pokoja,
365 dní šťastia,
8760 hodín bez hádok,
525 600 minút pravej radosti
a 31 536 000 sekúnd lásky.*

ŠKOLSKÉ SPRÁVIČKY – ZAŽILI SME, ZORGANIZOVALI SME

Napriek nie príliš priaznivej pandemickej situácii sa v škole podarilo zorganizovať nejednu zaujímavú akciu. Za ich realizáciu vd'áčíme našim pani učiteľkám na prvom a druhom stupni, pani vychovávateľkám v ŠKD a aj mnohým šikovným a aktívnym žiakom.

Z množstva akcií zorganizovaných v mesiacoch september až december môžeme spomenúť:

OLD SCHOOL BROTHERS NA SITNIANSKEJ

Nový začiatok školského roka 2021/2022 začal tanečne, a to doslova. Zaslúžila sa o to profesionálna tanečná skupina Old School Brothers, ktorá sa venuje hip hopovým tanečným štýlom Poppin', Lockin', Break Dance. Pre všetkých, učiteľov aj žiakov, to bolo príjemné spestrenie popri každoročných začiatočných prípravách spojených so školskými povinnosťami, ktoré prebehlo v prvý týždeň.

EURÓPSKY DEŇ JAZYKOV

Každoročne 26. septembra oslavujeme Európsky deň jazykov. Už ne jeden rok si tento deň pripomíname aj v našej škole. Dôvodom je, aby si žiaci uvedomovali potrebu ovládania cudzích jazykov. Žiaci všetkých ročníkov si potrebu učenia sa jazykov pripomenuli rôznymi aktivitami. Na stanovištiach sa oboznamovali s európskymi štátmi, vlajkami, ich typickým jedlom, osobnosťami, kultúrou, pamiatkami.

MEDZINÁRODNÝ DEŇ KNIŽNÍC

Aj v tomto školskom roku sme uskutočnili aktivity k Medzinárodnému dňu školských knižníc, ktorý tento rok pripadol na 25. októbra. Tohtoročná téma bola „Radostná podpora zážitkového učenia školskou knižnicou“. Z dôvodu protipandemických opatrení všetky aktivity prebehli len v jednotlivých triedach s príslušnými pani učiteľkami a v popoludňajších hodinách v oddeleniach ŠKD s pani vychovávateľkami.

Pri príležitosti stého výročia úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava sa žiaci zoznámili s jeho životom a tvorbou prostredníctvom powerpointovej prezentácie, rôzneho obrazového materiálu, ukážok kníh a čítaním krátkych úryvkov z jeho tvorby.

Nasledovali aktivity v triedach s prihliadnutím na vek detí - Čitateľský kráľ (odštartovanie celoročnej súťaže v čítaní kníh), skladanie mien detských spisovateľov z rozstrihaných písmen, skladanie portrétov spisovateľov formou puzzle, usporiadanie deja rozprávky pomocou obrázkovej osnovy, rozprávkové hádanky, vylúštenie tajomnej postavy v zvitku papiera, ...

Úlohy sa žiakom páčili, deň bol príjemným oživením vyučovacích hodín. Žiaci hravou formou získali nové vedomosti a tešili sa, že boli za ich snahu odmenení aj sladkou odmenou.

EXTRÉMIZMUS

So zámerom prevencie spoločensky škodlivých javov a pri príležitosti Svetového dňa slobody bola žiakom 9. ročníka umožnená v ich triedach beseda s metodikom Stredoslovenského osvetového strediska (SOS), pánom Mgr. Dušanom Jablonským, na tému Extrémizmus. Keďže táto problematika je čoraz viac skloňovaná a aktuálna v rozličných oblastiach, rozhodli sme sa zrealizovať túto aktivitu v rámci predmetov dejepis, občianska náuka a etická výchova.

V úvode pán Jablonský načrtol plán besedy, pričom najprv priblížil základné pojmy, delenie extrémizmu, pokračoval vysvetlením jeho dôsledkov na človeka a spoločnosť, ako aj prepojenosť s ľudskými právami, pričom textovú časť doplnil o rozličné ilustrácie. Účelom však nebolo len poskytnutie najrôznejších informácií, ale taktiež rozprúdenie diskusie. Nakoľko táto téma rezonuje v médiách, ale aj na verejnosti stále častejšie, považujeme za dôležité posilňovať povedomie žiakov aj naďalej a organizovať takéto aktivity.

SVETOVÝ DEŇ SPORENIA

Posledný deň v októbri sa každoročne označuje ako Svetový deň sporenia. Tento deň pripadol na jesenné prázdniny, preto si aktivity Žiacka školská rada v spolupráci s pani učiteľkami I. a II. stupňa presunula na novembrové dni. Pri tejto príležitosti sa realizovali interaktívne, tvorivé a hravé formy úloh. Cieľ bol jasný – hovoriť o bezpečnosti rozumného hospodárenia s peniazmi. Aktivity prebiehali na hodinách slovenčiny, matematiky, výtvarnej výchovy, občianskej náuky a angličtiny.

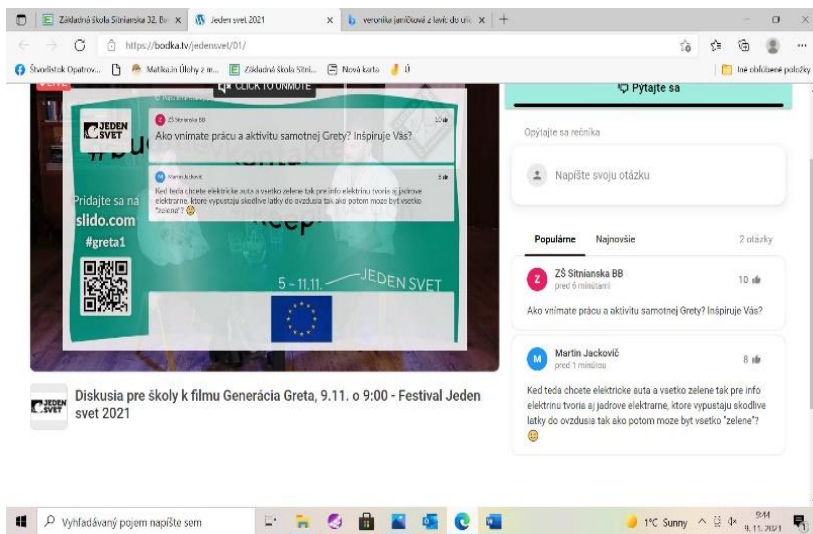

JEDEN SVET

V mesiaci november 2021 sa naša škola stala súčasťou festivalu JEDEN SVET, ktorý prináša do škôl aktuálne dokumenty z celého sveta ocenené na prestížnych filmových festivaloch. Zaujímavým elementom, ktorý obohatil tento ročník

festivalu, boli aj online diskusie, ktoré nadväzovali na zhladaný dokument.

Každý jeden film otváral diskusiu o inej citlivej téme. Žiaci ôsmeho ročníka si mali možnosť pozrieť film o odvahe jednotlivcov a migrácii. Žiaci deviatego ročníka s tematikou angažovanosti jednotlivca a o klimatickej zmene. Vybrané filmy boli v originálnom znení doplnené slovenskými titulkami. Do diskusií s pozvanými hosťami sa žiaci zapájali pomocou interaktívneho nástroja Sli.do. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník.

EKOTOPFILM

Aj v tomto roku sa naša škola zúčastnila on-line festivalu EKOTOPFILM. Žiaci pozerali filmy s rôznou environmentálnou tematikou v období od 30.11.21 do 3.12.21. Mladších žiakov oslovila najmä téma zvierat. Žiaci počas rozhovorov rozoberali, ako a čím nám príroda dáva najavo, že umiera. Na hodinách mladého bádateľa dominovala téma veterných elektrární. Na vlastivede sa žiaci rozprávali o doprave a ekologickom spôsobe dopravy. Žiaci 3. a 4. ročníka rozoberali najmä film Čo robiť so zvyškami jedla. Tému bioodpadu následne spracovali na hodine informatiky, kde navrhovali plagáty, hľadali vhodné obrázky súvisiace s témou. Prišli na to, že najlepší spôsob, ako likvidovať bioodpad je kompostovanie. Na hodine výtvarnej výchovy žiaci vytvorili perfektnú koláž – samozrejme súvisiacu s témou. Starších žiakov zaujalo na filmoch najmä spracovanie pomocou animácií, ktoré bolo jasné a zrozumiteľné. Dozvedeli sa tiež prínosné informácie z histórie a výroby energie.

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

V decembri sme sa v 3.B venovali viac finančnej gramotnosti. V rámci matematiky sa žiaci hrali na obchod. Nakupovali, platili, rozmieňali peniaze, tvorili nákupné zoznamy, rozprávali sa o rodinnom rozpočte. Vymieňali si roly zákazníkov a predavačov.

Naši mladší žiaci sa v školskom klube počas prvého polroka tiež určite nenudili – spolu s pani vychovávateľkami na jeseň poupratovali okolie areálu školy, púšťali si šarkanov a tešili sa aj z čerstvo napadnutého snehu.

PREDVIANOČNÝ ČAS

Obdobie čakania na Vianoce bol tiež využitý naplno. Naši mladší žiaci si čítali pri vianočnom stromčeku, vianočné potulky ich priviedli do rôznych regiónov Slovenska, kde si pripomenuli tamojšie zvyky a tradície spojené so sviatkom pokoja a lásky. A aj tento rok sa krabice od topánok naplnili milými darčekom pre seniorov.

HURÁ, HURÁ JE TU ZIMA – REDAKTORSKÉ KRESBIČKY

MIKULÁŠKA

Mik, Mik, Mikuláš,
išiel s čertom na guľáš.
Cestou stretli anjela,
obliekol sa do biela.
Deti sa ho pýtali,
kedy príde do školy.
Prídem, prídem detičky,
prinesiem Vám balíčky.

žiaci z 3. A

ŠKOLSKÉ A POŠKOLSKÉ MÚZOVANIE NIEN NA LITERATÚRE

BÁSNE VO FORME CINQUAIN NA TÉMU RODINA

Otec

Ochotný a starostlivý
Opraví, pomôže, postará sa
Od rána, až do večera
Od začiatku až do konca

Mama

Milujúca, starostlivá
Lúbi, stará sa, rozmaznáva
Robí môj svet krajším

Rodina

Milujúca, šťastná
Miluje, pomáha, raduje sa
Je najlepšie, čo mám
Dokonalá

žiaci z 8. A

TÉMA: ZIMNÝ VEČER

Končí sa deň, začína noc.

Hustá tma prebúda sa.

Pod bielou prikrývkou krajina zaspáva.

Hviezdy svietia jasným svitom.

Mesiac bdie nad bielou horou.

Pamätám sa na dlhé zimné večery.

Sneh prikryl všetko – od domov po jablone.

Tak chladný a predsa dôležitý na spasenie.

Kvetiny nechápu, nechcú, nepochopia,

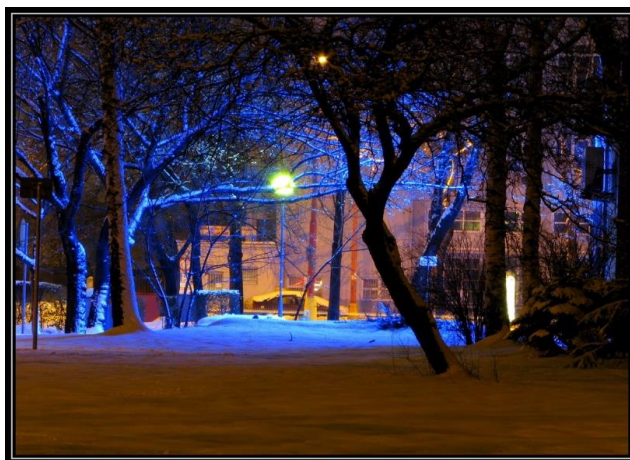
ale predsa sú mu vďačné za život.

Milujem ťa v zime medzi zasneženými
strašidelnými brezami.

Milujem ťa v premenlivom vetre a krdli husí,
v zamrznutých šedých jazerách.

Milujem ťa, keď padajú na chladnú zem ľadové vločky.

Milujem ťa v šušťaní trblietavého snehu,
keď sa roztápa mráz môjho rozbitého srdca.

LABUTIENKA

Za necelých päť dní je tu spln,
pierka Tvojich krídel dotýkajú sa vln,
cez piesok pobrežia slanosť cítiť Tvojich slz,
a keď je počuť plač Tvoj nocou letnou,
Tvoj dlhý krk nejde bolesťou prejsť skrz,
ale dá sa Ti srdce zachrániť bozkom slaným.
Čakávala som na tanec Tvoj labutí,
čakala som na tú chvíľu, kým Ťa môj bozk zobudí.
Čakávala som cez spln a spievala Ti,
moju ruku dala by som Ti.
Nežnú rúčku Tvojmu krídlu núkam,
ale krídlo Tvoje ohlo sa,
chladný vzduch cez tú zimu fúkam,
dotknúť sa Ťa, možno by dalo sa.
Dôveru Ti dávam,
zbraní sa už vzdávam,
nocou sa k Tebe zakrádam,
ale v očiach Tvojich sa strácam.
Chcelo sa Ti plakať,
chcelo sa Ti lietať,
no môj pohľad uhol sa Tvojmu,
slová začali strieľať,
Ty zľakla si sa, pritúlila si sa ku krídlu svojmu,
vravela som Ti, srdce nedávaj mu.
Rok, dva už prešli,
hviezdy tej noci už zhasli,
čakám na Tvoj tanec labutí,
ale asi nepríde, lebo on Ťa zahubí. Kaja, K.9.A

MOJA VLASTĚ – MOJA DOMOVINA

Moja vlast' je moja domovina,
je mi ako rodina.
V tejto vlasti a aj v básni,
je svet veľmi, veľmi krásny.
Sú tu potoky a bystriny
a v nich zvláštne vodné byliny.
Rybky sa v nich majú krásne,
a preto skúšajú vypisovať básne.
Moja vlast' je malinká,
ale zato pekná krajinka.

M.Mesarkin, K.Krajanová, I.Košťal, S. Valter z 9.B

Eudovít Štúr by bol určite spokojný s obsahom básne, ale napísal by ju inou gramatikou. A ponúkame Vám jej prepis do štúrovčiny:

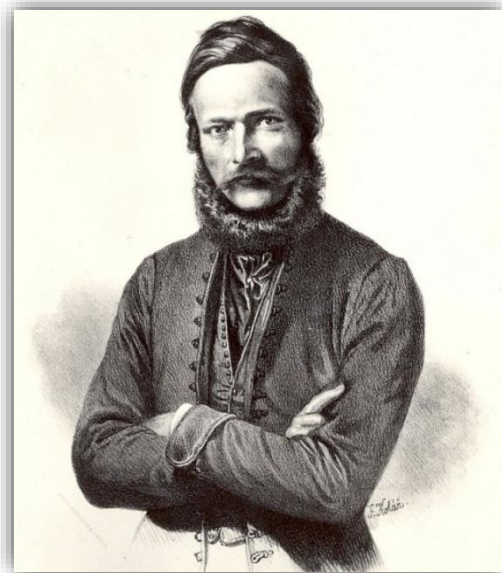
MOJA VLASTĚ – MOJA DOMOVINA

Moja vlast' je moja domovina,
je mi ako rodina.
V tejto vlasti a aj v básni,
je svet veľmi, veľmi krásni.
Sú tu potoki a bistrini,
A v nich zvláštne vodné biľini.
Ribki sa v nich majú krásne,
a preto skúšajú vipisovať básne.
Moja vlast' je malinká,
ale zato pekná krajinka.

ČO BY NA TO POVEDALI ŠTÚROVCI?

Potrebujeme v dnešnej dobe niekoho, ako boli štúrovci? Za čo by bojovali dnes? Ľudovít Štúr veril, že práve jednotná reč bude nástrojom zjednotenia slovenského národa. Hlavným dôvodom prečo, je prirodzené právo. Ak sa národná reč udržiavala na Slovensku celých tisíc rokov bez písomnej formy, tým, že jestvovala a trvá, mala právo získať status živého spisovného jazyka. Toto trápilo skupinu sústrediacu sa okolo Štúra. Ako by sa pozreli na dnešnú situáciu bojovníci za spisovnú slovenčinu teraz?

Po oboznámení sa s touto dobou by určite pochopili, že jazyky sú veľmi dynamické komunikačné systémy, a preto by aj pre nich bolo prirodzené, že sa neustále formujú, vyvíjajú a vplyvom iných jazykov pomaly rozširujú svoju slovnú zásobu.

Myslím si, že by počúvaní dnešných ľudí štúrovcom krvácali uši. Áno, počuli by napríklad veľa, možno aj nenápadných anglicizmov, po ktorých sa dnes hrdo siaha pri každej novej príležitosti. Lenže zarytému puristovi a ochrancovi slovenského jazyka všeličo udrie do očí a uší. Nevie, ale myslím si, že slovenčina vyrástla ako sebavedomý jazyk a nepotrebuje sa triasť a uhýnať pred cudzími vplyvmi "nepriateľských jazykov". Naopak, už dávno sa naučila vyrovnáť s prílivom neslovenských pojmov – obľúbila si ich, spriatelila sa s nimi, dokonca sa s nimi rada pýši ako vzácnym šperkom. Niektorým síce našla vlastné slovenské pomenovanie, niektoré zmodifikovala, pretvorila a prispôsobila na svoj obraz. Iné pojmy prevzala „se vším všudy“, ale nie preto, že by ich nevedela ďalej spracovať. Len si uvedomuje, že dobré netreba meniť, ak vyhovuje potrebám človeka.

Viem, že existuje veľa ľudí, ktorí majú možno iný názor, ale je podľa mňa podstatné, v akej spoločnosti sa títo ľudia vyskytnú. Napríklad, keď vezmeme do úvahy staršie generácie alebo aj tých štúrovcov, ktorí by sa na Slovensku ocitli znova. Možno by ich pri výmene názorov prebila mladšia generácia s tým, že anglicizmy, ktoré už považujeme za slovenské, pretože zdomácnili, slovenčina prevzala v 19. alebo v prvej polovici 20. storočia. Tak mali ľudia dostatok času niekoľkých generácií prisvojiť si pojmy ako „futbal“ a podobne. Veď komu by dnes prekážal anglický pôvod slov „ahoj“ alebo „kečup“?

Verím, že by pri návšteve dnešného Slovenska štúrovci nezanevreli na jeho obyvateľstvo. Mám taký pocit, že by si určite všimli, že žijeme v multijazykovej, 700-miliónovej Európe a neskôr sa občania EÚ budú musieť prispôbiť tlaku nevyhnutnosti ovládať minimálne dva alebo tri jazyky iných krajín. Toto by samozrejme najviac chápal samotný Ľudovít Štúr, ktorý ich okrem slovenčiny ovládal viacero.

Terézia Saksonová, 9.B

ROZHOVOR S MÁRIOU ANTOINETTOU

Dobrý deň, milí naši čitatelia, dnes Vám ponúkame rozhovor s bývalou francúzskou kráľovnou Máriou Antoinettou Jozefou Johannou Habsburgsko – Lotrínskou, známou tiež ako Mária Antoinetta.

Mária Antoinetta, odkiaľ pochádzate?

Narodila som sa v novembri v roku 1755 v komnatách viedenského Hofburgu. Bola som pätnástym dieťaťom mojich rodičov Márie Terézie a Františka I. Lotrinského. Žila som v Uhorsku a ako štrnásťročná som odišla za mojím manželom do Francúzska. Patrila som Habsburgsko – Lotrínskej dynastie.

Aké bolo Vaše detstvo? A aká ste boli ako dieťa?

Všetci vraveli, že som bola krásna, ale zároveň nepozorná, povrchná, hravá a ľahkomyselná. Ako o všetkých mojich súrodencov, aj o moju výchovu a vzdelanie sa starali pestúnky, vychovávateľky, guvernanky a učitelia. No ja som bola pre nich „tvrdý oriešok“, štúdium a knihy ma veľmi nepriťahovali. Keď sa však začalo uvažovať o mojom vydaji, moja matka si uvedomila, že musím dohnať všetko zameškané. Učitelia museli pritvrdiť, musela som sa doučiť jazyky, získať vážnejší životný postoj, dvornú etiketu, zdokonaľiť sa v tanci a zušľachtiť chôdzu.

Aká bola Vaša svadba a neskôr aj manželstvo?

Moja matka a jej rod boli známi svojou sobášnou politikou a aj moja svadba mala byť politicky výhodná. Matka mi dohodla manželstvo s francúzskym korunným princom Ľudovítom XVI. Tak sa mala mocensky posilniť pozícia našich dvoch krajín. Naše rodiny sa predbiehali v prípravách na veľkolepú svadbu. Tej predchádzali pytačky s maškarným plesom, divadelným predstavením, vojenskou prehliadkou a hostinou pre 15 000 pozvaných. O ruku ma prišiel do Viedne oficiálne požiadať zástupca francúzskeho dvora markíz Durfort a môjho budúceho manžela mi predstavil prostredníctvom portrétu. Pár dní na to sa konal svadobný obrad. Mala som vtedy štrnásť rokov a môj ženích o rok viac. No on čakal vo Francúzsku a sobáš vo viedensko-augustiánskom kostole sa konal „per procurationem“ – ženícha zastupoval môj starší brat arcivojvoda Ferdinand. Čo sa týka manželstva, nevyhovoval mi môj neohrabaný a ťažkopádny manžel a hľadala som si možnosť, ako uniknúť z väzenia nenaplnených citov.

Čoraz častejšie som si krátila chvíle na zábavách, báloch a tancovačkách. Peniaze som míňala na svoje rozmary, v hazardných hrách som robila dlhy, spoločnosť mi robili neznámi gavalieri, vídať ma bolo aj v pochybnej spoločnosti.

Aké je to byť francúzskou kráľovnou?

Po smrti Ľudovíta XV. v roku 1774 sa na francúzsky trón posadil jeho vnuk, môj manžel a rovnako aj ja. Po jeho boku som sa vo svojich 19 rokoch stala kráľovnou. Manžel bol považovaný za dobráka, nebol však autoritou ani osobnosťou. Navyše som svojím pôžitkárskeym životom provokovala už aj tak nepokojný ľud. Nezaujímal ma život bežných ľudí, žila som si vo svojom svete plnom prepychu, potešenie mi robila honosná móda, výstredné účesy, drahé šperky.

Koľko ste mali detí? A aký bol ich osud?

Po ôsmich rokoch sa nám narodilo prvé dieťa. Vtedy som mala 22 rokov. V roku 1778 som nášmu prvorodenému dievčatku dala meno Marie Therése. Po nej som na svet priviedla ešte dvoch synov a jednu dcérku, no všetci traja zomreli ešte ako deti. Druhorodený Ľudovít Jozef Xaver František zomrel na tuberkulózu, keď mal 8 rokov. Tretí, Ľudovít Karol, vojvoda normandský, zomrel ako desaťročný za neobjasnených okolností. Štvrté dieťa, Sofia Helena Beatrix, sa narodila znetvorená a zomrela, keď mala 11 mesiacov. Najdlhší život zo všetkých detí mala moja najstaršia dcéra Marie Therése, ktorá jediná prežila hrôzovládú revolúcie. Vo veku 21 rokov sa vydala za svojho bratranca Ľudovíta Antona Bourbonského, vojvodu z Angoulême. Zomrela, keď mala 73 rokov.

Ako ste prežívali francúzsku revolúciu?

V ľuďoch vzrastala nenávisť voči kráľovskému dvoru, nastala vzburá, dobytie Bastily v júli 1789 znamenala začiatok Veľkej francúzskej revolúcie, ktorá sa v októbri dostala aj k bránam versaillského zámku. Snažili sme sa uniknúť, plánovali sme útek z krajiny, no nakoniec sme skončili vo väzení. Nové revolučné národné zhromaždenie v roku 1792 rozhodlo o zrušení monarchie. Začiatkom roku 1793 skončil na popraviske zvrhnutý môj manžel kráľ Ľudovít XVI. a v lete pred revolučný tribunál postavili aj mňa. Vzniesli voči mne niekoľko vážnych obvinení a rozsudok bola smrť. Moja poprava sa konala 16.októbra 1793. Priviezli ma na Námestie revolúcie (Place de la Concorde) na otvorenej drevenej káre, vystavili ma posmechu, ponižovaniu a nadávkam. Z kedysi krásnej a hrdej ženy sa zo mňa v 38 rokoch stala zúbožená starena. Ani som sa nevzpierala, keď som vystupovala na popravisko, ani vtedy, keď ma pripútali ku gilotíne. Tá mi krátko popoludní sťala hlavu. Po poprave moje telo hodili do masového hrobu a spolu so mnou pochovali aj monarchiu.

Rozhovor s Máriou Antoinettou pre Vás pripravila Lea Lapínová z 8. B

ZISTILI SME ZA VÁS PRE VÁS – KRMENIE VTÁČIKOV V ZIME

Vedeli by ste sa postarať v zime o vtáčikov? Určite máte nejaké informácie. Ak aj Vy radi dávate v zime vtáčikom potravu, možno nájdete v tomto príspevku zaujímavé informácie alebo sa utvrdíte, že ich prikrmujete správne. A keďže máme zimu, tento kratučký text je veľmi vhodný. Môžete si ho prečítať na hodinách prírodovedy, biológie, prípadne sa pokúsiť nejaké krmidlo zavesiť na strom pod Vaše školské okno.

Kedy a čím kŕmiť vtáky? Naozaj zimujúce vtáky potrebujú našu pomoc?

Zima nie je najlepším obdobím pre vtáky žijúce u nás. Niektoré z nich odlietajú do teplejších oblastí na jeseň, ale veľa druhov tu zimuje. Kvôli nedostatku potravy, nízkym teplotám, vysokej vlhkosti alebo zasneženej zemi zimné vtáky často potrebujú našu pomoc, aby prežili. Kedy však zavesiť krmidlá? Ako sa o ne postarať? A čím kŕmiť vtáky?

Pamätajte, že keď začnete kŕmiť vtáky, mali by ste to robiť pravidelne, bez prestávok. Vtáky si rýchlo zvyknú na krmivo v krmidlách a prestávajú potravu vyhľadávať samy.

Kedy kŕmiť zimujúce vtáky?

Pri zahájení kŕmenia vtákov sa odporúča podávať menšie množstvo krmiva. Vtáky ešte musia objaviť a zoznámiť sa s novým miestom kŕmenia, takže spočiatku môže byť krmidlo využívané oveľa menej a príliš veľké množstvo krmiva sa môže jednoducho pokaziť.

Kŕmenie vtákov príliš skoro sa neodporúča. Veľké množstvo a ľahká dostupnosť potravy môže narušiť dátum odletu nezimujúcich vtákov.

Čím kŕmiť vtáky v zime?

Výrobcovia ponúkajú rôzne druhy krmiva pre zimné vtáky. Najdôležitejšie je zvoliť krmivo vhodné pre konkrétne druhy vtákov, ktoré chceme kŕmiť. Je prispôbené výživovým potrebám týchto vtákov a tiež znižuje riziko kradnutia potravy inými druhmi. Krmidlo by malo obsahovať základné potraviny. Najčastejšie sa skladá zo zmesi zŕn a obilnín - slnečnicových

semien, pšenice, tekvice, orechov alebo konopných semien. Z času na čas môžete do krmidla pridať ďalšie krmivá - obilie, orechy, ovocie. Lahôdkou pre mnoho druhov vtákov sú zrná zaliate tukom, tzv. tukové guľky alebo zvončeky.

Kŕmenie zimujúcich vtákov by sa malo uskutočňovať vedomým a zodpovedným spôsobom. Vtáky nemôžete kŕmiť ľudskými potravinami, slanými alebo sladkými výrobkami, chlebom alebo rožkami. Všetky údeniny alebo solená masť sú pre vtáky škodlivé. Podobne ako krúpy alebo zrná, ktoré napučávajú v zažívacom trakte a nevarený perličkový jačmeň. Plesnivé alebo pokazené výrobky je potrebné vyhodiť.

Kŕmidlo pre vtáky. Aké je najlepšie pre zimné vtáky?

Veľkosť kŕmidla by mala byť prispôbená vtákom, ktoré chcete kŕmiť. Avšak existuje niekoľko funkcií, ktoré by kŕmidlo malo spĺňať:

- ochrana krmiva pred nepriaznivými poveternostnými podmienkami – najlepšie je zvoliť model kŕmidla so strieškou alebo s kompletnou strechou, ktorá chráni krmivo pred dažďom alebo snehom. Vyššie prahy alebo uzatvorené kŕmidlo z niekoľkých strán zabráni vysypaniu zŕn a zníži účinok vetra
- umožňujúci slobodný vstup a zobanie s poskytnutím bezpečnosti pre vtákov - kŕmidlo nemôže byť pascou pre vtáky

PRECVIČTE SI HLAVIČKY

- Prečo nemôže byť muž žijúci v USA pochovaný v Kanade?
- Ako najďalej môže pes zabehnúť do lesa?
- Jeden hokejový fanúšik tvrdil, že vie povedať skóre každého zápasu ešte pred jeho začiatkom. Ako to dokázal?
- Máte zapáliť oheň, ak máte k dispozícii lieh, benzín, noviny, sviečku, koks, čierne uhlie, škatuľku zápaliek a kus vaty. Čo zapálite prvé?
- Prečo zjedia Číňania viac ryže ako Japonci?

Taka ako? Vedeli ste odpovedať? Ak áno, super. Ak nie, nevadí...odpovede nájdete na zadnej strane časopisu. Zistíte, aké sú jednoduché.

BRAILLOVO PÍSMO

Svetový deň Braillovho písma si každoročne pripomíname 4. januára, na počesť **Louisa Brailla** (1809 – 1852), autora systému na písanie a čítanie pre milióny nevidiacich a slabozrakých ľudí po celom svete.

Ani takmer 200 rokov od vzniku Braillovho písma, sa tento geniálny nástroj komunikácie nedostáva do úzadia – nevytlačili ho ani technické a technologické výdobytky.

Braillovo písmo do dnešných dní pomáha zrakovo postihnutým, aby získali rovnakú možnosť vzdelávania sa a kultúrneho vyžitia, ako vidiaci ľudia.

História Braillovho písma

Braillovo písmo bolo predstavené svetu v roku **1825**. Za hranice Francúzska však začalo prenikať až po roku 1850.

Významným míľnikom v jeho histórii je rok **1878**, keď Kongres pre zlepšenie osudu nevidiacich a hluchonemých na svojom zasadnutí v Paríži odmietol všetky ostatné návrhy na slepecké písmo a postavil sa za zavedenie Braillovej abecedy do celého sveta.

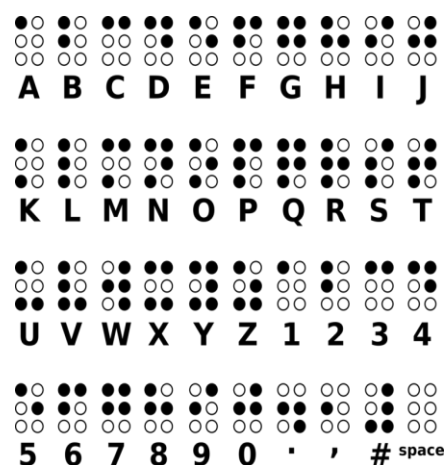
V Uhorsku ho zaviedli až roku **1893**. Prvé slovenské učebnice, tlačené Braillovou abecedou, vyšli až za 1. ČSR, po roku **1923**. Ide o šesť bodov, zoradených po troch v dvoch stĺpcoch. Je to skutočná abeceda, rozmerom aj obsahom, písmo, ktoré je plne ortografické. Má svoju logiku, zákonitosť a postupnosť, a vďaka týmto vlastnostiam je **rovnocenné** s akoukoľvek inou sústavou písmen.

Kombináciou bodov (pridávaním a vynechávaním jedného až piatich) možno zaznačiť **písmená abecedy** (aj s diakritikou), interpunkčné znamienka, matematické či chemické symboly, aj noty. Veľkosť jednotlivých bodov, vzdialenosť medzi nimi, ako aj medzi riadkami, je pevne daná, aby sa základná bunka Braillovho písma, tzv. **šesťbod**, dal obsiahnuť bruškom jedného prsta.

O ÚNSS

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska je občianske združenie, ktorého členmi sú nevidiaci a slabozrakí ľudia, ich priaznivci, priatelia a rodičia. V súčasnosti má viac ako **4 000** členov, ktorí sú združení v **64** základných organizáciách. Svoje služby, poradenstvo a aktivity poskytuje ľuďom so zrakovým postihnutím v každom kraji Slovenska bezplatne. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vznikla v roku **1990**.

Zdroj: ÚNSS

PRIPOMÍNAME SI V JANUÁRI

pamätné a medzinárodné dni

1.1. Deň vzniku Slovenskej republiky

Nový rok

Svetový deň mieru

4.1. Svetový Braillov deň

6.1. Svetový deň vojnových sirôt

Zjavenie Pána – Traja králi

15.1. Svetový deň armády

23.1. Deň patriotizmu

24.1. Deň komplimentov

26.1. Medzinárodný deň colníctva

27.1. Medzinárodný deň obetí holokaustu

28.1. Európsky deň ochrany osobných údajov

Medzinárodný deň mobilizácie proti jadrovej vojne

December 2021		JANUÁR 2022					Február 2022						
Po	Ut	St	Št	Pia	So	Ne	Po	Ut	St	Št	Pia	So	Ne
							1	2					
3	4	5	6	7	8	9							
10	11	12	13	14	15	16							
17	18	19	20	21	22	23							
24	25	26	27	28	29	30							
31													

SLOVO NA ZÁVER A ČO PRE VÁS PRIPRAVUJEME

V budúcom čísle sa môžete naučiť kresliť nové obrázky, predstavíme Vám pekné práce z angličtiny a formou didakticko-náučných hier si môžete zopakovať Vaše poznatky z dejepisu.

Viete, ako sa hrá squash, aké loptičky sa používajú a ako sa boduje? Na tieto, ale aj iné otázky nájdete odpovede v športovej rubrike **ŠPORToviny**. No bude toho oveľa, oveľa viac...ako sa povie **čo čas prinesie a doba povolí** 😊

Redaktori a prispievatelia: Vy všetci – pani učiteľky z prvého a druhého stupňa, žiaci, výtvarníci – jednoducho spolutvorcovia

Foto: archív školy a ilustračné fotografie

Kontaktná osoba: p.uč. Kukoľová

Dobrá rada na záver: príspevky s Vaším menom a triedou môžete posielat' aj cez triednych učiteľov, zástupcov žiackej školskej rady, prípadne vhodit' aj do schránky nápadov žiackej školskej rady, ktorú nájdete pred školskou jedálňou

Na záver Vám všetkým vyslovujeme veľké **ĎAKUJEM** a sľubujeme, že sa budeme snažiť stále vylepšovať a modernizovať

Odpovede na otázky z rubriky **PRECVIČTE SI HLAVIČKY**

- Prečo by živého muža mali pochovávať?
- Do lesa možno najďalej zabehnúť do polovice, potom sa už beží von z lesa.
- Je to jednoduché – skóre každého zápasu pred začiatkom je 0:0.
- Samozrejme najprv treba zapáliť zápalku.
- Pretože Číňanov je viac

